

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lamások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételével.

Mi lesz most?

Nagybecskerek, október 11.

Tempora mutantur. Nemcsak a kö-
zönség balandó, de a főrendiházi urak is
változnak az idővel. Így például a vallás
szabad gyakorlásáról szóló törvényjavas-
latot a főrendiház pénteken elfogadta a
részletes tárgyalás alapjául és 24 órával
később, szombaton, visszavonta előbbi ha-
tározatát. Ez a szeszélyes eljárás és a fő-
rendiházi többség alakulás megbízhatatlan
volta a legjobb bizonyíték arra, hogy a
főrendiházi reformellenes párt egyenes
ellentétben áll a magyar nemzet közaka-
ratával. A reform ellenségei a javaslatnak
a felekezeten kívül álló egyének szemé-
lyes viszonyaira vonatkozó rendelkezését
arrá használták, hogy a második fejezet
tárgyalásánál a törvény szándékát és a
reform célját újból gyanúsítsák.

A tény, hogy Magyarországon már
régóta vannak oly felekezetek, melyek a
mély vallásos érzelem által tűnnek ki,
alakilag azonban mint felekezetenküliek
az állami közigazgatás nyilvántartása alatt
állnak, a reform ellenségei sem tagadhat-
ják. Ilyenek pl. a nazarénusok és a bap-
tisták. Az igazság elferdítésének kell te-
hát bélyegeznünk, ha a főrendiházi ellenzék
az állam által már elismert valamelyik
hitfelekezethez való tartozandóság vagy
nemtartozandóság fogalmát céltudatosan fel-
cseréli a vallástalansággal. Mig a törvény
a vallási meggyőződés teljes szabadságát
akarja megállapítani, a felekezetenküliség
fogalmával visszaélnék egész a gyanúsítá-
sig, mintha ez a fogalom ugyanazonos
lenne a vallástalansággal, vagy a vallás-
ellenes érülettel. Ezt az okatlan gyanu-
sítást azonban a magyar parlament józan
ítélete vissza fogja utasítani. Amint ugyanis
leérkezett a főrendiház üzenete, a képví-

selőház ugyanezt a törvényjavaslatot má-
sodszor is nagy többséggel megszavazta
s azonnal visszaküldi a főrendekhez.

A főrendiházi szavazás bizonytalan-
ságából igen fontos tanulságok a minden
egyéb előtt köteleességek erednek az egész
országra, a melyeknek teljesítését egy
pillanatig sem szabad halogatni. Az egész
országban és különösen a magyar értelmé-
ség vidéki központjain, ugy a nagyobb
mint a kisebb vidéki városokban erélyes
agitáció által állást kellene foglalni a
Zichy Nándor gróf által vezetett főrendek
reformellenes halogató politikája ellen. Épp
ily szükség lenne, hogy a számra és szel-
lemi tökére nézve igazi többséget képező
szabadelvű főrendek megbízható egészszé-
szervezkedjenek. Akkor a javaslat új tár-
gyalásánál megbízható módon érvényesül
majd a szabadelvűek többsége. Az egy-
házpolitikai reform sorsát tehát nem érinti
ez a sajnos szavazás. Valamint mindig azt
a nézetet képviseltük, hogy erélyes agitá-
ció által a főrendiházban is érvényre kell
juttatni a közvélemény egész erkölcsi ere-
jét, azonképen kell, hogy felemeljük intő
szavunkat a pesszimista idegesség ellen,
melyet befolyásolhatnak a kishitű politi-
kusok, akik minden epizód s minden ne-
hézség által megfélemlítései engedik ma-
gukat a főrendiházi többség megnyerése
körüli a reformok javára. A parlamentáris
kormányzás mintaországában, a nagybri-
tániai világbirodalomban a képviselőház-
nak minden fontos reformtörvényénél év-
századok óta sokkal nagyobb nehézségeket
és sokkal veszedelmesebb küzdelmeket
kellett meggyőzni, mint a magyar képví-
selőháznak. Fontos és nehéz reformtörvé-
nyeknél az angol parlamentben is szintén
csak többszörös üzenetváltás után sikerült
a szellemi harc felvilágosító hatalma ál-

tal a főrendiházban is érvényre juttatni az
államnak hasznos jobb véleményét és a
reformeszmé áldását.

Ugyanezt a nyugodt, ernyedetlen szel-
lemi agitációt kell Magyarországon is
mindaddig folytatni, míg hazafias belátás-
ban a főrendiház is alkalmazkodik ebben
a reformkérdésben is a magyar nemzet
szuverén akaratához.

HIREK.

Tájékoztató.

Október 18. A t. h. é. v. közgyűlése.
November 3. A magyar olvasó-kör hangversenye.
November 15 - 18. Országos vásár.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van,
nők részére kedden és pénteken délután.

— Személyi hír. Vajdahunyadi Kholer
László ezredes, a szegedi 5. honvédszázados
parancsnoka, az ezred itt állomásozó 3. zászló-
aljának megszemlélése végett ma este Nagy-
Becskerekre érkezik.

— Kinevezések. A király Széles Ká-
roly nagyikikindai törvényszéki jegyzőt
a nagybecskereki, és Frankl Dezső
pancsovai törvényszéki jegyzőt a pancso-
vai kir. járásbíróshoz albirákká nevezte ki.

— Belgatás. Dr. Lászlóffy László
esperes-plébánost Ivankovits János vallás- és
közoktatásügyi osztálytanácsos vasárnap installálta
Versezen. A belgatásán előkelő közönség
vett részt, s mintegy a délnemzeti dísz-
ebéden.

— Változások a csanádi klerusban.
Dessewffy Sándor püspök Paki Péter temes-
vár-gyárvárosi káplánt Lippára és Raschko
József bakovári káplánt Temesvár-gyárvá-
rosba helyezte át.

A „TORONTÁL” TÁRSZAJA.

Szerelmes hercegek.

Az orosz trónörökös szerelmes egy szép
lengyel zsidó lányba, — ha igaz az, amit a lapok
rölkirnek. Reméjük, nem fog olyan tragikusan
végsődni, mint Vacarescu kisasszony pendantja;
mindamellett megérdemel egy kis közönséges
polgári érdeklődést és részvétet, a melyben
olyan ritkán van részök a trónok urainak, kik
megszokták már magokat mindig az állami ak-
ciók magas koturnusában mutatni.

Nem volt oly rideg mint Károly román
király, annak idején Viktor Emanuel olasz király
saját fia, Emanuel iránt, a kinek számára maga
kérte meg Lardere grófné szép leánya, Blanka
kezt. Utolsó betegségében aztán maga a pol-
gári hajlamu király is testőrsége dobosának
leányát, a híres „Rozinát”, később Mirafiori gróf-
nőt, kivel már ezeltől hosszú éveken át élt együtt
— tette feleségévé. A pápa ugyanis ezt kötötte
ki feltételül arra, hogy a Regalantuomo t nem
csékély számmal lévő apró bűnei alól feloldja. A
csak önmaga iránt takarékos, másokkal szem-
ben azonban fejedelmi bőkezűségű uralkodó csep-
pet sem habozott fia számára, annak rangon alóli
házasága alkalmából egy milliányi hitbizományt
alakítani, felével többet, mint a mekkora Klotild
hercegnő és a többi hercegnők hozománya
volt.

A román politikusoknak igazuk volt annyí-
ban, hogy az alig megszületett román királyság
tisztá tradícióit és tekintélyét nem igen haj-
landók feláldozni egy affront esélyeinek, mely
komolyan kockáztathatja a dynastia jövőbeli
összeköttetéseit. Egy politikai szereplésre hivatott
modern állam nem követheti mindenben az apró
dekadens német udvarocskák „felvilágosult” ural-
kodóit, a kik unalmukban érzélgős német regé-
nyek színhelyeivé teszik a trónt s visszaidézik

maguknak azt az ovidiusi kort, a mikor király-
fiak szegény pásztorleánykák homloka köré fon-
ták a réz füzereit, mint azt nem oly rég egy
hesseni herceg tette, a ki a nagyhercegi fősa-
kács leányát, Appel kisasszonyt boldogította ke-
zével. Egyébiránt a takarékosságáról híres Hes-
seni háznak a szakács kisasszony nem is oly
rossz akvizíció. E tekintetben a család tagjai
a legérdekesebb típusok egész sorát mutatják.
Lajos herceg például ugyanazzal a kezével,
melylyel a legfontosabb államügyeket szignálja,
vezet egy lajstromot is, melyben ki van tűn-
tetve, hogy a család minden tagjának hány —
serviette-et van joga naponként használni. Egy
más rokona exzellál abban az ügyességben,
melyben az affaburgi vadászatokon el nem fo-
gyasztott buteliás borokat tudja eltüntetni. Maga
a roppant gazdag választófejedelem harzovitz
birtokán saját magas személyében szokott alkudni
a söldségek és csirkés kofákkal. És pedig ho-
gyan alkudni!

Regényes hajlamok különben máskor sem
hiányoztak a Hohenzellern családban. Az 1873 ban
elhalt Adalbert porosz herceg maga is nagy ál-
dozatot hozott szívének, midőn 1850 ben a hí-
res táncosnő, Elsler Terézt, később Bar-
nim bárónőt nőül vette. Példáját csakhamar kö-
vette a hódító öreg Vilmos császár legifjabb
öccse, Albert herceg is, midőn egyszerű
Rauch Johannát tett élete társává. Volt egy
idő, midőn a házasság nagyon érzékenyen érin-
tette a család ez ágának vagyoni viszonyait. A
herceg idősebb fiának összes ingóságai, lovai, hin-
tői Schwerinben dobra kerültek s ő maga hosz-
szabb időre Amerikába vitorlázott.

Lehet e csodálni, ha a politikai és dynasz-
tikai érdekek vasfegyelme ellen fellázadó em-
beri természet néha tragikus meghasonlások rob-
banó anyagát dobja az ősi leszármazásaira
bűszke családokba? Egy uralkodó család ifjabb
ági leszármazójának lenni még sokkal keserűbb

sors, mint egyenes trónutódlásra lenni hivatva.
Itt legalább az áldozat érthető s a lemondás
heroizmusát megszenteli az uralkodói kötelesség-
teljesítés megnyugtató tudata. De az ifjabb ágak
csak egy agyémnek, csak egy messze kétes le-
hetőségnek hozzák áldozatul szíveik szabad dob-
banását — annak az exigenciának, mely meg-
követeli tőlük, hogy uralkodásra képesek legye-
nek, anélkül, hogy arra közvetlenül hivatva is
volnának.

Ennek a politikai romantikának, mely az
uralkodás érdekének mindent alá rendel, a
Habsburg családban is van egy sokat szenved-
tett hőse, a kiről keveset beszélnek ma s a ki
immár megaggott fővel egy névtelenül áfútot
élet zord tanulságait viszi magával a sirba —
Henrik főherceg. E név azok közé tartozik,
melyeket a feledés is csak azért borít el, hogy
a kegyelet nemes patinájával vonja be érczüket.
Egyike a legfüggetlenebb, de egyszersmind a
leggondolkodóbb természeteknek, jelleme eme
tulajdonságai hamar hosták összeütközésbe a
házi fegyelem ellenmondást nem tűrő szigoru
elveivel.

Alig lépett trónjára I. Ferencz József, a la-
pokban egy levél jelent meg, melynek minden
sora a legélesebb kritikát gyakorolta az új feje-
delem felett. Kétségbevonta józan elméjét, céljai
becsületességét, kigunyolta politikai elveit s
minden szava bántalmat bántalomra halmozott
az ifju császár ellen. A levél szerzője Henrik
főherceg volt, ki azt egy közeli barátjához írta,
s ennek gondatlanságából került a nyilvánosság
elő nem szánt irat egy indiszkrét hírlapíró
kezei közé.

Mindenki érezte az elkövetett sértés nagy-
ságát, magok az udvar tanácsosai a legszigorubb
megfenyítést ajánlották, csak az ily dolgokban
rendkívül higgadt és tapintatos Zsófia főherceg-
asszonynak, királyunk anyjának sikerült elhárítani
a fenyegető veszélyt a szerencsétlen főhercegről.

A hivatalos melléklet 189. számával.

— Esküvő. Miók József torontálmezei hivatalnok tegnap délután vezette oltárhoz a rom. kath. plébáni templomban Plescher Luiza kiaszonyt.

— Nagy csőd Pancsován. Wrana Fiai, pancsovai gősmalomtulajdonos cég ellen a pancsovai kir. törvényszék kimondotta a csődöt. A passzívák 380,000 forintra rúgnak, míg az aktívák állítólag jelentékenyebben meghaladják ezen összeget. A cég, mely folyó hó 4-én jelentette be fizetésképtelenségét, a tartozásait teljesen, de részletekben akarta kielégíteni. Ezen szándékában megakadályozta azonban a pesti magyar kereskedelmi bank és a Nicholson-cég, a melyek a cég ingatlan vagyonára telekkönyvi előjegyzést kértek.

— Oláh tüntetések. Temesvárról írja tudósítónk: A délvidéki románok, egészen a kolozsvári tüntetések mintájára, nagy tüntetéseket terveztek, a „Dreptatea“ pör napjára, a hó tizenegyedikére. Tegnap ugyanis a temesmegyei román tanítóegylet csütörtökre Temesvárra gyűlést jelentett be, de Bandl főkapitány azt betiltotta, mivel az egyletnek jóváhagyott alapszabályai nincsenek. Időközben tudvalegleg a sajtópört is elhalasztották.

— Kettős gyilkosság. Ó-Becsének, melynek ártási kutja petroleummal szolgált egy darabig, megint eseménye van már. Ottani tudósítónk kettős gyilkosságról ad hírt, mely megborgozgotta egy kevéssé a különben caendes községet. Az új bor idején kivirágzik gyakran a csárdabeli virtus és nem igen ritkán dolgozik még máiglan is ilyen esetben a bicska, mint amilyen mütétek tegnap végeztek Ó-Becsén Nagy Antal uram korcsmájában. Három falubeli legény rugdosta a padlót tegnap éjjel és hajigálták az üvegeket, megfogadkoztak, hogy a korcsma oldalát is kijebb tessék. Ezenközben azonban nem a falnak, hanem egymásnak mentek fejfel, amit a fiatal korcsmáros Nagy Antal látván, beállt békítőnek közéjük, mondván: A falat se bántsátok, de egymást se fiuk. Nem használt a szép szó, mire az erőskaru korcsmáros kapta a korcsmahősöket és egyenkint kitevé őket a küszöb elé. Ezen munkája közben orvul legyilkolták. Ugyanis mikor Feles Gergő és Pogány Pistához kikísérte Feles Sándort is, ezek a sötétben rávetették magukat, éles hosszú kést döftek a szívébe, mely olyan biztosan talált, hogy ott esett össze. A korcsmáros egy jakszóval végezte be életét. Erre a fájdalom kiáltásra ugrott ki az ajó elé a megölt sógora, Nagy András. Életét kockáztatta ez is. A dühöngő legények bicskára fogták őt is a sötétben és négy-öt halálos sebet ejtettek rajta. Alighanem elme, a szegény sógor után. Az

Kieszközlte, hogy neki adják a delinquent elbánsás végett. De a mikor kifejtette előtte, hogy csak egy ut áll rendelkezésére, melyen az elkövetett vakmerőséget jóváteheti, ha t. i. pappá lesz, s örökre szakít a világgal, a szegény főherceg térdre rogyott s kijelentette, hogy inkább főbe lövi magát, semhogy egy kolostor négy falai közé temelkedjék. Esdeklése, fogadkozása annyira meghatották a főhercegnő anyai szívét, hogy magára vállalta a költségszámát a jótállására utoljára csakugyan elengedték a megfontolatlan ifjúnak a büntetést, sőt megengedték, hogy a hadsereghez visszatérjen.

Henrik főherceg a szó legnemesebb értelmében érdemessé is tette magát királyi öccsö kegyére, elnézésére. Gyorsan emelkedett egész az altábornagysággal s a gráci hadparancsnoksággal. Ekkor történt, hogy végsőre másodsor hozta elintézte a trón akarataival. Egy ifjú színésznővel, Hoffmann Leopoldinával ismerkedett meg Grácban s a kevés hangu, de bájos modoru művész ellenállhatlan hatást gyakorolt a regényes hajlamu főhercegre. Fokozta szerelmét a leány büszke megközelíthetlensége, ki tudta, hogy soha sem lehet a főherceg neje. Egyszerű barátok maradtak egész az olasz háború kitöréséig, amikor a főherceg egy hadtest vezetésével biztatva meg, bucsut mondott a szép stájer városnak, de nem anélkül, hogy a legünnepélyesebb formában ki ne nyilvánította volna előbb örök, változhatlan szerelmét a fess operanékesnőnek.

A háború, melyben Henrik főherceg fényes jelét adta stratégiai képességeinek, véget ért. Hiába való volt barátainak könyörgése, hiába a király határozott tilama, a főherceg el volt tökéltve nevé tenni azt, kinek srig tartó hűséget ígért, s szándékát keresztül is vitte. A szerény gráci operanékesnőből Ausztria főhercegnéjé lett.

De az udvar haragja borsasztó volt. A

orvosok legalább nem igen hisznek a megmaradásában. A gyilkosokat még az új folyamán elfogta a rendőrség. Az egyik Feles legény, a Sándor éppen a minap jött haza Vácáról, ahol 4¹/₂ esztendő telt a hasonló mulatsággal, hogy bicskával küldött egy embert a másvilágra.

— Új szőlőbetegség. Franciaországban egy új szőlőbetegség lépett föl s nagyban pusztít a szőlők között. Ennek az új szőlőbetegségnek a neve „gommera bacillaire“. A földművelési miniszter, tekintettel az új szőlőbetegség terjedésére, elrendelte, hogy a külföldről szőlővesszőket csakis külön szállítási engedély mellett lehet az országba behozni. Ezt a tilalmat a miniszter külön rendeletben közzéte az összes törvényhatóságokkal.

— Kérelem. A nagybecskerek-i magyar olvasókör választmányának az évi október hó 6-án tartott ülésében hozott határozata értelmében tisztelettel felkérem az uton a kör tagjait, hogy a kör könyvtárából már korábban kivett s mai napig vissza nem szolgáltatott könyveket f. évi október hó 15-én d. u. 6 órakor a könyvtárba beszovaltatni sziveskedjenek. Ifj. Babitsky Lajos, ideigl. könyvtárnok.

— 116 éves menyasszony. Nem sürdön fordul elő az az eset, hogy valakinek 116 éves korában is kedve legyen a házassághoz. De ez is megtörtént. Oroszország Tolchenover nevű községben lakik e tekintélyes koru hölgy, egy parasztnő. Az irigysére méltó vőlegény 57 éves és így bátran a dédunokája lehetne kívánatos menyasszonyának. — Nem kevésbé érdekes házasság az sem, a mit Indianában a Grant grófságban köt Baldwin Hathway, ki egy egy özveggyet vesz el feleségül; mely özveggy 20 évvel az ő felesége volt. A múlt világot legifjabb házaspárra valószínűleg Combe ur és neje New Jerseyben. A feleség épen tizenégy éves volt, mikor házasságra léptek, a derék vőlegény ellenben tizenhat éves és két napos.

— Egyenruhás postások. Lukács Béla kereskedelmi miniszter, nem régiben a vasuti tiszteket ruhásta fel új egyenruhával, most pedig a postásoknak akar ilyet készíttetni. Az új egyenruha két féle lesz. Az egyik szolgálati, a másik diszgyenruha. A szolgálati állana buzavirág blúz és nadrágból, a karon és a galléron arany-zsinórral. A diszgyenruha szintén buzavirág színű atillából, arany zsinórszálal és hasonló nadrágból. A szolgálati ruhához egyszerű cipkát, a diszgyenruhához pedig olyan kalpagot készítenek, mint a rendőröké. A postások kardot is kapnak.

— Egy kis tévedés. A napokban egyik szegedi szülőgöztulajdonossal esett meg az a privát „pech“, hogy a délutáni billiárdpartie alkalmával valaki szives volt kicserélni a kávéházban vadonat új „überozigerjt“ egy elkopott, száros felöltővel. A káros annak rendje szerint be is jelentette a rendőrségnek ezt a különös sziveséget, mely a tegnapi napig nyomozta is az „ismeretlen tettet.“

főherceg nevé kitörölték a hadsereg névsorából, tiszti fizetését és civil-listáját beszüntették. Ausztriából kitiltották. A menyegző reggelén még gazdag, hatalmas, fényes jövőjú férfi az első nászéjén koldussá, hazátlanná lett. Csekély gazdaságot vett magának az Adige partján, azt művelte verejtékes fáradsággal, mint a legszegényebb földműves... mindhiába az Adige kiöntött és semmivé tette az aratást, a főherceg és neje a legszigorubb takarékosságra voltak utalva, melyhez képest irigylendő állapotnak teteszt az is, a mikor még Hoffman Leopoldina a gráci opera színpadán havi 100 frtért énekelt. A legfényesebb történeti nevet viselő főhercegi pár kétszer is megmondolni volt kénytelen, mielőtt egy pár csipőért pénzt adott volna ki. Pedig a megpróbáltatások legkomorabb napjaiban még egy lányka születése is növelte a gondokat.

Csak 1878-ban kezdett lágyulni az udvar haragja. A főherceg engedélyt nyert Ausztriába visszatérhetni. Két évre rá a helyét is elfoglalta a hadseregben, míg nejeének a fejedelmi kegy a Waldeck báróné esimet adományozta. Bosoni kastélyukban telepedtek meg etől fogva, de az udvari körök feszültségét sohasem törhette meg többé Henrik főherceg teljesen.

A trónörökös temetése alkalmával feltűnt a gyászólkókat egy idegen, a ki a helyett, hogy a kísérethez csatlakozott volna, lassan, szinte féltékenként lépett a kápolnába, mintha kételkednék benne, vajjon van-e joga ott lenni. Az ifjabb Habsburgok nem mutatták, hogy felismerték volna, csak az idősebb főherceg közül rászórt egy-kettő keset vele, a mint elhaladt előttük. Henrik főherceg volt, ki husz év óta ezuttal jelent meg első ízben az udvarnál.

Határozottan: a regényes hajlamok nem valók a hatalom léghőrébe. A kinek az istenek koronát szántak a fejére, az ne andalogjon a szerelme ábrándos berkeiben.

Tegnap aztán megkerült a felöltő. Egy magas kalapu fiatal ember állított be a délutáni órákban a káros üzlethelyiségébe és miután kifejezést adott azon nézetének, hogy az idő rövidesen valószínűleg hidegre válik, a télikabátot tanácsosnak tartja kiváltani, az „überozigerjt“ pedig kedélyesen „becsapni“ — lehúzni magáról a felöltőt és egész közönyös hangon kérdezte: — Mennyit méltóztatik rá adni?

Az igazi tulajdonos nem szólt egy szót sem, körülnézegette előbb az önkabátját s csak aztán bátorzkodott föltenni a kérdést:

— Ha szabad kérdeznem, az ön tulajdona ez?

— Csak nem is gondolja, hogy a másé, válaszolt méltatlankodva a fiatal ember.

— Azért kérdelem kérem, mert nekem is jügyenez a szabó szokott dolgozni — s ha nem csalódom, est a kabátot én ráam szabta a minap.

— Uram.

Főpróbálta ezután a tulajdonos a kabátját és kedélyesen nézegette magát a tükrökben.

— Az ám, egészen rám illik. De még a nevem kezdőbetűje is bele van varrva.

A fiatal ember közelebb hajolt.

— Szabad kérem. — Es igazán esodálatos. Talán csak nincs tévedés!

S míg a zálogos a zálogtárgyat nézegeti kedélyesen, a megszorult férfit egérutat kapva, kivette magát az ajtón.

A zálogos nagyot kacagott ezen a véletlen. Az már igaz, hogy csak egy zálogosnak lehet ilyen belond szerencséje.

—x— Van szerencsém a t. cz. közönség b. tudomására hozni, hogy őszi bevásárlási utamat befejezve Bécsből hazatértem és most a legújabb divat szerinti női konfekciókból, u. m. gallérok, pelerine-ek, capes, kabátok és esőköpenyekből dus raktárt tartok az őszi idényre a legköltségszerűbb és a lehető legolcsóbb árak mellett. Minden holgyet a saját érdekében tisztelettel figyelmeztetni bátorodom, hogy szükségletei fedezése előtt a legnagyobb szakszerűséggel összeállított áruraktáramat sziveskedjék megtekinteni. Kovács Gedeon.

Színház.

A vagyáros.

Fürediék tegnap határozott sikert arattak. Es annyival csodálatosabb, mert a mi közönségünk is untig ismeri Ohnet regény-dramáját s alig lehetett telt háza számítani. A tegnapi előadás után azonban, mely nagyon kielégítő volt, új irányt várunk a műsor összeállításában; remélve, hogy Füredi belátván azt, hogy a jó drámai előadásoknak mindig akad közönsége, ezentul nagyobb súlyt fog fektetni a drámára és vigjátékra. A tegnapi szép siker oroszánrésze Holéczy Ilonát illeti. A széptehetségű színésznő teljesen megértette a költő intencióját. Egy kis pathetikus szavallástól az első két felvonásban eltekintve, realistikus hűséggel fejtette Claire fokozatos átalakulását, a büszke nő kevélységét, megtérését és végül forró, emésztő szerelmét. Mint a darab maga, Holéczy k. a. játéka is a harmadik és negyedik felvonásban emelkedett tetőpontjára. A szépszámu közönség minden nagyobb jelenete után zajosan megtapsolta a művésznőt, kinek toalettjei hölgykörökben valóságos extáziát keltettek.

Derblayt Könyves adta, azzal a természetes egyszerűséggel és korrekt mimikával, mely a rokonszenves színészt jellemi. Molnár Vilma, kit a színlap most Simandinának nevez, úgy látszik nem hatolt bele Athenaise jellemébe. Sehogyan sem tudta velünk megértetni a demoni nőt, melyben csak két érzés váltja fel egymást: a bosszu és az irigység. Vihary maszkban és játékbán egyaránt kitűnő Moulinet volt. Susannet Kápolnáy Irén adta igen rokonszenvesen. A többi szereplők: Szebenyi, Delli és Makó Rózsika töltik telhetőleg járultak hozzá az est sikeréhez. A közönség, mint említettük, nagy érdekléssel hallgatta a pompás előadást és ismételtlen a lámpák elé hitta a főbb szereplőket.

B.

Irodalom és művészet.

* „Vasárnapi újság“ október hó 7-iki száma 34 képpel s a : övetkező tartalommal jelent meg: Szlávy József, a főrendiház új elnöke. (Arcképpel). — Költemények. Nyári éjjel. Vajda Jánosól. — Október hatodikán. Ilyés Balintól. — A magyar kir. operaház ma. (Stesser intendáns, Nikisch igazgató, Erkel Sándor, Szilágyi Lajos, Alszechy K. rendező arcképeivel, Ábrányiné, Bianchi Bianka, Sz. Bárdossy Ilona, Vasquez grófné, Maleczkyé, Hil-

germann Laura, Perotti, Odry, Broulik, Takács, Szendrőy stb. jelműképével fényképek után, s képekkel az operaházról, Dörre Tivadar rajzai). — A lány sorsa. Életkép a mai társadalomból. Irta Vinter Ferencz. — A velocipedisták. — A difteritisz új orvoslás módja. (Képekkel). — A japán vezérek. (Jamagata tengernagy és Ito gróf miniszterelnök arcképével). — A kínai tengerészet. (Arcképekkel). — Irodalom és művészet. Közintézetek és egyletek. Sakkjáték. Egyveleg stb. rendes rovatok. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 2 forint, a „Politikai Ujdonságok”-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap” a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre csak 1 forint 20 krajczár.

Táviratok.

A királyné és a magyar nyelv.

Budapest, okt. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Erzsébet magyar királyné asszony felszólította Mikes grófné udvarhölgyet, hogy mindig magyarul társalogjon.

— Az erdélyi magyar szó igen szép, mondta a felséges asszony, szeretném magamat belegyakorolni.

A harc folytatása.

Budapest, okt. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hír szerint a főrendiházban elbukott két javaslatot holnap tárgyalás alá veszik a képviselőházban.

Szilágyi Poszonyban.

Budapest, október 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szilágyi miniszter távirattal értesítette választóit, hogy nem szombaton, hanem már pénteken, október tizenkettedikén érkezik meg a gyorsvonattal. A beszámoló szombaton lesz a városházán. Délben banket lesz. Szilágyi miniszter este visszautazik Budapestre, mert a szerb király fogadtatásán az egész kormány jelen lesz.

A horvát luteránusok.

Budapest, okt. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az ágostai egyházkerület közgyűlésén felolvasták a horvátországi luteránus egyházak kérvényét, amelyben a bácsa-szerémi esperesség kötelékéből való kilépési szándékukat jelentik be. A kérvényt, amelynek kétségtelenül politikai háttere van, áttették az egyetemes gyűléshez.

Felrobbant gyár.

Budapest, okt. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szabadkáról telegrafálják, hogy ott Berreg és Fleschl pirotechnikai gyára felrobbant és teljesen elégett. Kétezer frt értékű rakéta és tömérdek robbanó anyag elpusztult. Berreg három segéde és több munkásleány igen súlyos égési sebeket szenvedtek.

Étezlap az esküdtsek előtt.

Budapest, okt. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Nagyváradról telegrafálják, hogy Ardeleán Justin a Vulturul román élelapp szerkesztője tegnap harmadizben állott az esküdtsek előtt. Most azért, mert egy „Miatyánk” ódát hozott lapjában, melyben a románság elnyomásáról panaszodik és leszámolással fenyeget. Egyik oszlopában a pájesszes újságírókat (Borszem Jankó, Magyar Hirlap, Pesti Hirlap) és az aradi lapokat szidja. A vádbeszéd és védbeszéd után Ardeleán magyarul védekezett, hevesen megtámadva az ügyészt, ki hajszát indit ellene. Majd meglátja — ugymond — hogy egyformán mérnek-e igazságot románra és magyarra. A verdiel egyhangulag felmentette a vádlottat. A tárgyaláson jelen volt Cserna debreczeni főügyész is.

A román kormány erélye.

Budapest, okt. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bukarestből telegrafálják, hogy a román kormány ezentul kizárja a román egyetemekből azokat a diákokat, akik rendezavaró tüntetéseken részt vesznek.

Egy akadémikus halála.

Budapest, okt. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tomori Anasztáz, az Akadémia és a Kisfaludy-társaság tagja, hetvenegy éves korában ma meghalt.

A japán-kínai háború.

Budapest, okt. 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hír szerint negyven ezer japán Shangainál partra szállt. A csapatok elvágták a táviródrótokat. Elkeseredett harc után a kínaiak a Yalu folyó tulsó partjára szorították a japánokat.

REGÉNY-CSARNOK.

BOSSZUBÓL.

Olasz regény. Irta: Cordella.

A „Torontál” számára fordította: Gyérke.

(Folytatás.)

— Köszönöm szives bizalmát s biztosíthatom róla, hogy iparkodni fogok azt kérdelemni. Ezután meg egy darab ideig beszélgettek a festészetről s a gyermeknevelésről. Végre megértette egymást ez a két műbarát és rokon lélek, de szívök mélyében mindketten siratták elvesztett boldogságukat.

XXII.

Végre sok szenvedés után keblére szoríhatta Sangalliné kis leánykáját; volt már játékszere, volt kit szeretnie egész odaadással.

Mikor aztán az apja is karjára vehette kis Renatáját, alig győzött betelni vele, annyit nézegette, annyit enyelgett vele; felesége iránt is új szerelmet érzett, mert akkora örömben részesítette.

A míg ő mindegyre jobban megszerette a kis esecsemőt, Elsa épen ellenkezőleg, mennél erősebb lett, annál kevesebbet gondolt reá; egészen átadta egy egészséges dajkának s alig várta, hogy újra kijárhasson és felvegye pihentetett szerepét.

Annyjával együtt összeállították már is a jövő farsang programját. Böven gondoskodtak persze arról, hogy az elmulasztottakért gazdag kárpótlást nyerjenek. Ede csak ennyit mondott a melyik nőnek gyermeke van, annak le kell mondania az örökös mulatságokról és életének legfőbb özlját gyermeke nevelésében kell keresnie. Elsa gunyosan mosolygott az efféle bölcselkedésre, a márkiné pedig nem késelt főúri grandezzával kijelenteni abbéli magas véleményét, hogy az ő veje nyárspolgárisan gondolkodik a lét problémáiról. Ki látott már valaha olyan képtelenséget, hogy egy gazdag, elegáns hölgy holmi gyermekek kedvéért lemondjon a társas életről? Elég, ha olyan asszonyok lemondanak róla, a kiknek nem áll módjukban dajkát fogadni.

Renata, kitől Ede néha tanácsot kért, azt felelte, hogy nem kell tulozni a dolgot; a jó anya szakíthat magának elég időt arra is, hogy gyermekén kívül szórakozhassék másképen is; csak hogy természetesen első kötelesség a gyermek, nem pedig a társaság.

Hogy pedig a keresztanyának is legyen már öröme a kis gyermekben, meghívta Sangalliék a piczikével együtt a Grazia-villába, mert, ugymond, ott künn jó levegőt szív majd a baba, ők pedig szintén jól fognak mulatni, mert több ismerőst is szándékozik meghívni. Az eszme mindnyájoknak (tetszett s alig rendezkedhetett el Renata a villában, már is meglátogatták Sangalliék és néhány barátjuk).

A Grazia-villára alig lehetett ráismerni; nem a régi csendes remete-lak volt többé, Renata kibővítette, szebben átalakította. Minden nap lehetett látni két-három négyes fogatot megállani a villa előtt, vidám urak s elegáns hölgyek szállottak ki a hintókból, hogy künn az árnyas parkban oszonnázzanak. Esténként pedig táncora perdültek s elmulattak éjfélig is.

Renata apránként nélkülözhetlennek tartotta ezt a mozgalmas életmódot, hogy feledhessen, hogy ne fájjon ugy neki az egyedüllét.

Mulatságai ártatlan természetiek voltak az urakhoz kivétel nélkül egyformán szives előszéken volt, előnyben egyikét sem részesítette, de barát-női mégsem hagyhatták maguk között megjegyzés nélkül ezt a nagy változást. Rinaldi báróné nem eresztette el többé leányait hozzá, mert attól félt, hogy nem mennek férjhez, hanem inkább minél sürűbben meghívta saját házába az eszed valamennyi tisztjét; de biz annak egyelőre semmi

eredménye nem lett, a leányai otthon ültek, holott Renata a sok pletyka daczára is több házassági ajánlatot visszautasított.

Elsa most, hogy annyi ideig betegeskedett és otthon volt kénytelen maradni egészen elfodott a jó levegőtől, arca szép piros lett mint aróza, jó étvágygal evett, egyik kirándulásból sem maradt volna el, folyvást mozgott s a ki látta, mind szebbnek találta mint valaha.

Leánykájával nem igen törődött, különben sem volt reá szükség. Reggelenként megcsókolta, de mihelyt sirni kezdett a gyermek, rögtön átadta a dajkának, mert ő — ugymond — ki nem állhatja a gyermek sirását. Ede és Renata azonban sokszor együtt voltak a gyermek bölcsőjénél, elnézegettek, mikor csendesen aludt, vagy mikor kezeckéivel nyugtalanul keresett valamit. Ha sirva fakadt, Renata öibe vette s addig ringatta, míg el nem csendesedett.

Egy ízben így szólt hozzá Ede:

— Milyen jó anya lenne! Bezzeg Elzának alig jut eszébe, hogy gyermeke is van.

Ezt a halkán folytatott beszélgetést Elsa ezüst csengésű kacagása szakította kívülől félbe.

— Ne legyen igazságtalan hozzá, felelte Renata, — Elsa nem szenvedett annyit mint én; ne bántsa, hadd örüljön, hadd élvezze ifjuságát. A földög az, hogy a baba sorsa jó kezekbe van letéve.

— Ha tudná: mennyire fáj az nekem, hogy a feleségem oly szívtelen!

(Folytatás következik.)

Nyilttér.*)

Női ruhatere megnyitása.

Nagybecskerek és környéke igen tisztelt közönségének és nagyrabcsült vevőimnek tiszteletteljesen tudomására hozom, hogy a Hunyadi-utczában levő saját házámban, közvetlen szomszédságában az immár 1856. év óta fennálló uri-és női ruha konfekcióüzletemnek, egy teljesen fővárosi mintára berendezett

eladó csarnokból, próbateremből és műhelyből álló

nőruha-termet

nyitottam meg.

Ruhaszövetekben való összes újdonságokkal, diszitő és selyemczikkkel dusan felszerelt raktáram, francia és angol mérvadó divatlapok, tapasztalt, szakszerűtlen képzett, kitiű művezetőim, kik részint a legújabb műszerekkel ellátott műhelyem, részint pedig áruraktáram élen állanak, továbbá a hozzám szerződött fővárosi munkaerők lehetővé teszik, hogy e téren a legjobbat és legizlésesebbet produkálva, sikeresen versenyezhessek a bécsi és budapesti konkurencziával. Ama biztos meggyőződésben, hogy a mélyen tisztelt közönség emez újabb vállalkozásomat is bizalmával tiszteli meg, melegen ajánlom azt a nagyrabcsült hölgyvilág figyelmébe.

Kiváló tisztelettel

Grünbaum Vilmos.

*) Az e rovat alatt közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

Nagybecskereki városi színház.

Bérlet 4. szám.

Idény-előadás 6.

Csütörtökön, 1894. október 11-én:

MEGBOLDOGULT.

(Két Toupinel. — Egy Pintyőke.)

Vigjáték. Irta Bisson. Fordította: Paulai Ede. (Rendeső: Könyves.)

Személyek:

Duperon, gazdag magánzó	— — —	Szebenyi Antal
Valory, zeneszerző	— — —	Vihary E.
Mathieu, kapitány	— — —	Füredi Károly
Letellier, ügyvéd	— — —	Kövy Ede
Pitel, háztulajdonos	— — —	Delli Henrik
Köszölgő	— — —	Kiss József
Francois, inas Duperonnál	— — —	Fereney Frigyes
Valentine	— — —	Holéczy Ilona
Angele	— — —	Kápolnai Irén
Josephine	— — —	Berkos Mtel
Rosalie	— — —	L. Barosi Vilma

Történetik: Párisban

Keszete fél 8 órakor.

Holnap pénteken ssinre kerül: Rip van Winkle.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.

VASUT-ÜGYEK.

Magyar királyi államvasutak igazgatóság.

Hirdetmény. (Osztrák-magyar-francia-vasuti kötelék. H-lyesbitési lap a gabona kiviteles díj-szabáshoz.) A fenti kötelékben gabona, hüvelyek, őriemények stb. szállítására f. évi október 1-én életbelépő kiviteles díj-szabáshoz október hó 15-én egy helyesbitési lap fog megjelenni, mely szerint a ca. kir. szab. déli vaspálya-társaság Budapest előtt fekvő néhány állomásának örleményekre foglalt díjtételei a budapesti pályaudvarokra érvényes tételekkel egyenlősítettnek fognak. Budapest, 1894. szeptember hó 24-én. A magyar kir. államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is. (Utánnymot nem díjaztatik.)

Magyar kir. államvasutak. — (Üzletvezetőség Miskolcz.)

A m. kir. államvasutak Putnok állomásán 3 hivatalnok lakással bíró földszintes lakház kiépítésének biztosítására, ezennel nyilvános verseny tárgyalás hirdettetik. A tervek, a költség-számítás, a szerződési és ajánlati minta, ugy-szintén a pályázati feltételek a miskolczi üzlet-vezetőség pályafentartási és építési osztályában Szemere utca 29. sz. I. emelet a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A munkára teendő ajánlatok legkésőbb 1894. évi október hó 10-én

déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség I. osztályánál nyújtandók be. Az ajánlat 50 kros, a hozzá tartozó mellékletek pedig ikenként 15 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a borítékban a következő felirattal ellátva nyújtandó be: Ajánlat a Putnok állomásán építendő lakóházra. Az ajánlatok benyújtását megelőző napon az az 1894. évi október 9-én déli 12 óráig 900 frt azaz kilencszáz ó. é. forint bántópenz teendő le a miskolczi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban. Az értékpapírok a budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam 90%-ával számíthatók, de soha névértékben felül. Csak ideje korán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. A beérkező ajánlatok el- vagy el nem fogadása iránt a miskolczi üzletvezetőség fentartja magának a szabad döntési jogot. Miskolcz 1894. szeptember hó 26-án. Az üzletvezetőség. (Utánnymot nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

„A magy. kir. államvasutak igazgatóságának értesítése” szerint a kaposvár-mocsoládi h. é. vasuton fekvő „Aszaló” állomás neve, kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága rendelkezéssel, Somodor-Aszalóra változtatott. Budapest, 1894. szeptember 25. Az igazgatóság. (Utánnymot nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak.

(Uj személy- és podgyászdijszabás életbeléptetése a szlavoniai h. érd. vasuton). A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a szlavoniai h. érd. vasuton, a násic ujkapella-batrinai és pleternica pozsegi vonalrészek megnyitása napjával új személy- és podgyászdijszabás lép életbe, mely a magy. kir. államvasutak díjszabás elárusítási osztályában (Caengeri utca 33. szám) 10 krért kapható. Budapest, 1894. szeptember 29. Az igazgatóság. (Utánnymot nem díjaztatik.)

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény. (I. pótlék életbeléptetése a szlavoniai h. é. vasut árudijszabáshoz.) A magy. kir. államvasutak kezelése alatt álló szlavoniai helyi érdekű vasut eszék-nasici vonalán érvényes árudijszabáshoz (II. rész) folyó évi október hó 1-én az I. pótlék lép életbe, mely a határozományok, kivételes díjszabások és a kilométer mutató módosításait illetve kiegészítését és állomásnevek megváltoztatását tartalmazza. Ezen pótlék példányai a magyar királyi államvasutak díjszabástárában 5 krajczárért kaphatók. Budapest, 1894. szeptember 22. Az igazgatóság. (Utánnymot nem díjaztatik.)

H i r d e t é s e k.

3023. szám 1894.

(735—3.1)

Pályázati hirdetmény.

Az alibunári községi óvónői állomásra ezennel pályázat nyittatik.

Fizetése készpénzben 300 frt és természetbeni lakás.

Ezen állomásra pályázni szándékozó óvónők okiratokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi október hó 25-ig alólírott községi elöljárósághoz küldjék be.

Alibunárott, 1894. évi október hó 8.

Dadics,
jegyző.Murgu,
bíró.

(726—3.2)

Pályázati hirdetmény.

Az illáncsai községi kisedóvónői állomásra ezennel pályázat nyittatik.

Javadalmazás: 300 frt évi fizetés, 2 öl tűzifa és az óvoda helyiségben levő szabad lakás.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényeiket az 1894. évi XV. t. cz. értelmében felszerelve 1894. évi október hó 31-ig alólírott községelöljárósághoz czimezve nyújt-sák be.

A pályázók kötelesek a magyar, német és szerb nyelvnek birását igazolni.

Illáncsán, 1894. szeptember 22-én.

Mijatov,
jegyző.Bokorov,
bíró.**Hirdetés.**

Alólírott igazgatóság nagybecskereki állomásán vendéglő épületet létesített, mely vendéglő bérletére pályázni óhajtók felszólítottak, hogy ajánlataikat 1894. évi október hó 25-én, déli 12 óráig a m. kir. államvasutak nagybecskereki üzletkezelőségénél írásban beadják.

A bérlet tárgyát képezi:

Az épület földszintén 130 □m. I., II., és III. oszt. éttermek, 96 □m. vendéglői üzemhez szükséges egyéb helyiségek.

Az emeleten 3 szobából álló vendéglői lakás, 3 idegen szoba, összesen 70 □m. területtel.

Az épület mellett körülbelül 450 □m. kerthelyiség és az I., II. oszt. étterem előtt 30 □m. veranda.

Az összes helyiségek butorozva vannak.

A bérlet kezdete 1895. évi január hó 1-én, rövidebb időre, mint 5 esztendőre ajánlat nem tehető, felajánlható legkisebb évi bérösszeg 1500 frt.

A bérleti ajánlatokhoz 200 frt bántópenz csatolandó és az ajánlatban kijelentendő, hogy az ajánlattevő 1894. év november hó 25-ig kötelezettségben maradt.

Ha ajánlattevő ezen időpontig hozzá intézendő felszólítás után 8 napon belül bármi okból a bérszerződést alá nem írja, vagy a szerződésben kikötött óvadékot le nem fizeti, a bántópenz minden jogorvoslat kizárásával a nkikinda—nbecskereki vasut tulajdonába megy át.

A megállapítandó bérösszeg félelvi részlete a szerződésalkötés alkalmával óvadékként fizetendő, mely összeg a bérlet egész tartama alatt alólírott igazgatóságnál letétbe helyezve marad és le nem foglalható.

A szerződés minta a nagybecskereki üzletkezelőségénél betekinthező.

Budapest, 1894. évi szeptember hó 28-án.

(732—3.2)

A nagykikinda—nagybecskereki vasut igazgatósága.**H i r d e t é s e k**

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskereken.